

Sygn. akt III PK 63/09

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 kwietnia 2010 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Kazimierz Jaśkowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gersdorf

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z powództwa S. W.
przeciwko Urzędowi Gminy w D.
o wypowiedzenie umowy o pracę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 kwietnia 2010 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w K.
z dnia 29 maja 2009 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w K. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Pozwany Urząd Gminy w D., w sprawie z powództwa S. W. o odszkodowanie z tytułu wadliwego rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 29 maja 2009 r., ... 24/09. Zaskarżonym wyrokiem oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w K., zasądzającego na rzecz powoda tytułem żądanego odszkodowania kwotę 17.748,36 zł, stanowiącą równowartość jego trzymiesięcznego wynagrodzenia za pracę.

Stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy został w pełni zaaprobowany przez Sąd Okręgowy. Uchwałą Rady Miejskiej w D. z dnia 8 listopada 1995 r. powód został powołany na stanowisko skarbnika Miasta i Gminy D. Stanowiło to podstawę nawiązania jego stosunku pracy. Uchwałą tej Rady z dnia 14 grudnia 2007 r. odwołano powoda z tego stanowiska. Odwołanie było równoznaczne z wypowiedzeniem umowy o pracę. W dniu odwołania i w okresie późniejszym powód był na zwolnieniu lekarskim, a następnie pobierał świadczenie rehabilitacyjne. W związku z upływem okresu uprawniającego pracodawcę do rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p., Burmistrz pozwanej Gminy rozwiązał z powodem stosunek pracy z dniem 27 sierpnia 2008 r.

W ocenie prawnej obu Sądów to rozwiązanie było sprzeczne z prawem, gdyż oświadczenie woli w imieniu pracodawcy zostało złożone przez nieuprawniony organ. Zdaniem Sądów organem uprawnionym do rozwiązania stosunku pracy z powodem była Rada Gminy, a nie jej Burmistrz. Sąd Okręgowy stwierdził, że rozwiązanie stosunku pracy było dopuszczalne na podstawie odwołania (art. 70 § 2 i 3 k.p.). Przyjmując ten pogląd Sąd Okręgowy stwierdził jednocześnie, że nie podziela odmiennego stanowiska, przedstawionego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2001 r., I PKN 421/00 (OSNP 2003 nr 7, poz. 171), według którego w takiej sytuacji, jak w rozpoznawanej sprawie, prawo rozwiązania stosunku pracy służy przewodniczącemu zarządu gminy, a nie organowi, który powołał pracownika na stanowisko. Tym samym Sąd Okręgowy podzielił pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 maja 2006 r., II PK 273/05 (OSNP

2007 nr 9 – 10, poz. 129) o właściwości rady gminy do rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem zatrudnionym na podstawie powołania.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił naruszenie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b oraz art. 70 § 2 i 3 k.p., art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.) oraz art. 4 pkt 2a obowiązującej do dnia 31 grudnia 2008 r. ustawy z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1593 ze zm.). Zdaniem skarżącego art. 4 pkt 2a ustawy o pracownikach samorządowych, wskazujący na burmistrza jako organ właściwy do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy wobec skarbnika gminy, jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 72 § 1 zdanie drugie k.p. i dlatego ma przed nim pierwszeństwo na mocy art. 5 oraz art. 70 § 1² k.p. Powołano się także na trafność stanowiska przyjętego przez Sąd Najwyższy we wskazanym wyroku I PK 421/00.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga kasacyjna jest uzasadniona.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej właściwości rady gminy należy powoływanie i odwoływanie skarbnika gminy na wniosek wójta. Jak wynika z art. 2 pkt 3 ustawy o pracownikach samorządowych, to powołanie powoduje powstanie stosunku pracy. Do tego stosunku w pierwszej kolejności stosuje się przepisy ustawy o pracownikach samorządowych, a w kwestiach nieuregulowanych w niej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu pracy (art. 31 ust. 1 ustawy o pracownikach samorządowych).

Relacje między powołaniem na stanowisko i odwołaniem z niego a stosunkiem pracy określają przepisy art. 68 i n. k.p. Sytuacja jest prosta w odniesieniu do powołania. Jest to oświadczenie złożone przez pracodawcę lub inny upoważniony do tego podmiot, powodujące powstanie stosunku pracy za zgodą pracownika (art. 68 § 1 w związku z art. 11 k.p.). Jest to zdarzenie równoważne z zawarciem umowy o pracę i do stosunku pracy powstałego z powołania stosuje się przepisy dotyczące umowy o pracę na czas nieokreślony, z wyłączeniami wymienionymi w art. 69 k.p. Powołanie wywołuje więc dwa skutki - powierzenie

stanowiska i powstanie stosunku pracy – które następują w tym samym terminie (art. 68 § 1 w związku z art. 68² k.p.).

Natomiast w odniesieniu do odwołania, z uwagi na konieczność ochrony interesów pracownika, sytuacja jest złożona. Pozbawienie stanowiska jest dopuszczalne w każdym czasie (art. 70 § 1 k.p.). Wpływ odwołania na stosunek pracy określają art. 70 § 1² § 3 k.p. Wynika z nich, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, to odwołanie jest jednoznaczne w wypowiedzeniu umowy o pracę lub z jej rozwiązaniem bez wypowiedzenia z przyczyn określonych w art. 52 lub 53 k.p. W rozpoznawanej sprawie mamy do czynienia z odwołaniem równoznacznym z wypowiedzeniem umowy. Z reguły odwołanie równoznaczne z wypowiedzeniem powoduje rozpoczęcie biegu wypowiedzenia i takiej sytuacji dotyczy powołany wyrok Sądu Najwyższego II PK 273/05. Należy podzielić wyrażony w nim pogląd, że wójt gminy nie może złożyć wypowiedzenia stosunku pracy sekretarzowi gminy w czasie biegu okresu wypowiedzenia, który się rozpoczął wskutek odwołania tego pracownika ze stanowiska w sposób równoznaczny z wypowiedzeniem.

Jednakże odwołanie równoznaczne z wypowiedzeniem nie zawsze powoduje rozpoczęcie biegu wypowiedzenia. Odwołanie jest dopuszczalne w każdym czasie, a więc także w okresie usprawiedliwionej nieobecności w pracy, tak jak to miało miejsce w rozpoznanej sprawie, w której powód był chory w dniu odwołania. Ochrona interesów takiego pracownika określona jest w art. 72 § 1 k.p. Przewiduje on, że wówczas bieg wypowiedzenia rozpoczyna się po upływie usprawiedliwionej nieobecności (co nie zachodzi w niniejszej sprawie). Natomiast istotne znaczenie dla rozpoznawanej sprawy ma drugie zdanie tego paragrafu, według którego jeżeli usprawiedliwiona nieobecność trwa dłużej niż okres przewidziany w art. 53 § 1 i 2 k.p., organ który pracownika powołał, może rozwiązać stosunek pracy bez wypowiedzenia.

Mamy więc do czynienia ze złożoną sytuacją, w której organ uprawniony do odwołania (rada gminy) odwołała powoda ze stanowiska, co było równoznaczne z wypowiedzeniem mu stosunku pracy, jednakże to wypowiedzenie nie rozpoczęło biegu z uwagi na chorobę powoda, której długotrwałość spowodowała powstanie nowej przyczyny umożliwiającej rozwiązanie stosunku pracy na mocy art. 53 § 1

pkt 1 lit. b k.p. To rozwiązanie stosunku pracy jest oderwane od odwołania ze stanowiska w tym sensie, że następuje na podstawie odrębnej czynności prawnej w postaci oświadczenia woli złożonego pracownikowi już po odwołaniu go ze stanowiska. Należy zgodzić się z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w powołanym wyroku I PKN 421/00, że w takiej sytuacji do rozwiązania stosunku pracy z sekretarzem (skarbnikiem) gminy uprawniony jest przewodniczący zarządu gminy (burmistrz), a nie organ, który powołał pracownika na stanowisko (zarząd gminy). W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy odwołał się do art. 70 § 1² k.p. wyłączającego stosowanie przepisów Kodeksu pracy dotyczących rozwiązania stosunku pracy z pracownikiem odwołanym ze stanowiska, jeżeli przepisy szczególne stanowią inaczej. Na tej podstawie stwierdził, że do rozwiązania z powodem umowy o pracę na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. nie był uprawniony organ, który go powołał na stanowisko (art. 72 § 1 zdanie drugie k.p.) lecz przewodniczący zarządu gminy (odpowiednio burmistrz), gdyż na mocy przepisu szczególnego – art. 4 ustawy o pracownikach samorządowych – ma on kompetencje do podejmowania w imieniu pracodawcy czynności wobec pracowników niezależnie od sposobu nawiązania z nimi stosunku pracy. Można do tego dodać, że w rozpoznawanej sprawie w czasie rozwiązania z powodem stosunku pracy właściwość burmistrza była określona jeszcze wyraźniej, gdyż art. 4 pkt 2a ustawy o pracownikach samorządowych wprost wskazywał burmistrza jako podmiot uprawniony do dokonywania czynności z zakresu prawa pracy wobec skarbnika i sekretarza gminy. Sąd Okręgowy nie podzielił tego poglądu, jednakże jego argumenty nie nawiązują w żadnym stopniu do uzasadnienia tego wyroku Sądu Najwyższego.

Sąd Okręgowy nie rozważał kwestii rozwiązania stosunku pracy powoda na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. oraz znaczenia art. 70 § 1² k.p., lecz opacznie zrozumiał pogląd wyrażony w wyroku I PKN 421/00 jako przyjmujący, że powołanie oznacza jedynie powierzenie stanowiska, a nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy należy do burmistrza. Błędne zrozumienie tego wyroku doprowadziło do stwierdzenia przez Sąd Okręgowy, że występuje sprzeczność między nim, a powołanym wyrokiem II PK 273/05. Jest to bezzasadne, gdyż

dotyczą one różnych sytuacji i nie są ze sobą sprzeczne, co trafnie podnosiła strona pozwana w apelacji i powtórzyła w skardze kasacyjnej.

Słuszność poglądu Sądu Najwyższego wyrażonego w wyroku I PK 421/00 potwierdzają dalsze argumenty. Patrząc na omawiane zagadnienie właściwości organu uprawnionego do rozwiązania z powodem stosunku pracy od strony ustroju strony pozwanej trzeba podnieść, że regulujące go przepisy, przewidują kompetencje rady gminy tylko w zakresie powołania i odwołania skarbnika gminy (art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym). Nie mogą więc być podstawą do podejmowania przez radę innych czynności odnoszących się do stosunku pracy osoby powołanej na stanowisko. Przepis art. 18 ust. 2 pkt 3 ustawy o samorządzie gminnym też ma charakter szczególny w rozumieniu art. 70 § 1² k.p., wyłączający możliwość rozwiązania stosunku pracy przez radę gminy na podstawie art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. z pracownikiem uprzednio odwołanym przez nią ze stanowiska. Należy także podnieść, że z zasady czynności w sprawach z zakresu prawa pracy podejmuje osoba lub organ zarządzający pracodawcą (art. 3¹ k.p.), a nie organ stanowiący. Tak więc po odwołaniu pracownika z zajmowanego stanowiska organ zarządzający (burmistrza) jest uprawniony do zawarcia z nim umowy o wykonywanie innej pracy w okresie wypowiedzenia (art. 71 k.p.) lub do ustalenia z pracownikiem wcześniejszego terminu rozwiązania stosunku pracy (art. 36 § 6 k.p.).

Z tych względów orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.